

Rapport till Rättighetshavarmötet den 24 maj 2021 om det upphovsrättsliga arbetet och Rättighetsbolagets verksamhet

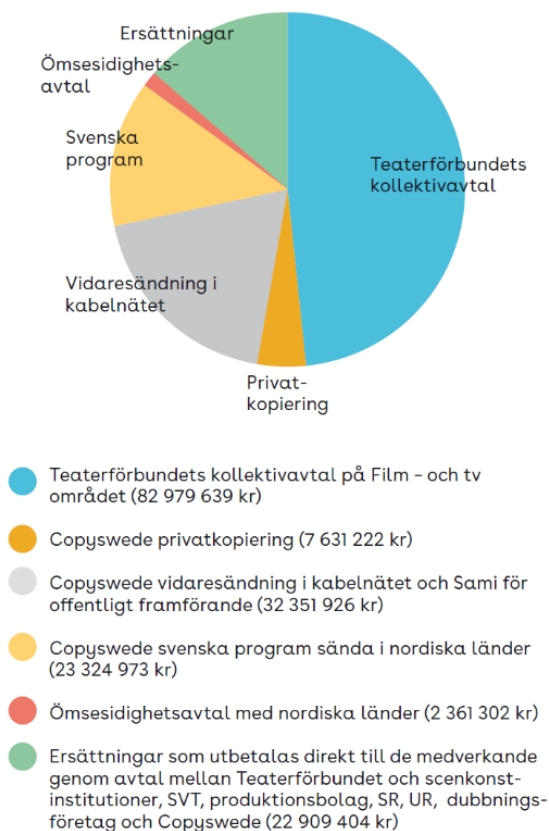
Fackförbundet Scen och Films ("Förbundet") arbete på upphovsrättsområdet sker dels inom ramen för förbundets egen verksamhet, dels genom Teaterförbundets rättighetsbolag Tromb AB ("Rättighetsbolaget"), och genom de upphovsrättsliga samarbetsorganisationerna Copyswede och SAMI.

UPPHOVSRETTSLIGA ERSÄTTNINGAR

Under året uppgick den totala upphovsrättsliga ersättningen till 171 558 466 miljoner kr brutto (141 358 434 kr) vilket genom Förbundets försorg fördelades till rättighetshavarna. Av detta belopp inkasserade Rättighetsbolaget 148 649 062 kr (114 246 369 kr).

Rättighetshavarna är utövande konstnärer (skådespelare, artister och dansare) och upphovspersoner (regissörer, scenografer, koreografer, A-fotografer, kostymdesigners och animatörer).

Upphovsrättsliga ersättningar 2020 171 558 466 kr

Rättighetsbolagets inkassering

I enlighet med Förbundets kollektivavtal på film- och tv-området kunde Rättighetsbolaget inkassera 82 979 639 kr (69 343 322 kr).

För teater på digitala plattformar 996 016 kr (1 507 086 kr).

Från Copyswede 30 378 625 kr (29 090 814 kr) för samtidig oförändrad vidareändning av tv-program/filmer i kabelnät eller över internet 23 324 973 (0 kr) för PVF (svenska program sända i nordiska länder) samt 7 631 222 kr (12 015 489 kr) avseende privatkopiering.

Från SAMI 1 973 301 kr (1 985 073 kr) för offentligt framförande av tv-sändningar i hotellfoajéer, på flygplatser, tågstationer med mera.

I enlighet med reglerna i Förbundets kollektivavtal med SVT utbetalades 1 140 727 kr (1 098 002 kr första licensperiod) direkt till de medverkande (in-house).

4 277 336 kr (7 487 136 kr) betalades direkt till de medverkande via producenterna för SVT:s beställningar och samproduktioner.

Genom Förbundets kollektivavtal med Sveriges Radio betalades 2 361 679 kr (2 555 463 kr) ut i sändning/webb-ersättning. För Utbildningsradion betalades 1 737 586 kr (2 856 872 kr) ut för tv och radio.

Ersättning för dubbning direkt till de medverkande uppgick till lägst 1 128 000 kr. Flera dubbningsföretag har ännu inte redovisat upphovsrättsersättningarna för 2020 till Förbundet.

SAMI betalar direkt till Förbundets medlemmar för musikframföranden i radio, tv och i andra offentliga sammanhang såsom butiker, hotell och gym. Från och med 2018 har SAMI bestämt att förbunden inte ska få förbundsspecifika uppgifter om utbetalningar.

Det kan konstateras att ersättningarna än så länge fortsätter att öka trots turbulens kring framväxten av det nya digitala medielandskapet.

Inkassering via kollektivavtal

Under 2019 enades Teaterförbundet och TV4 om att fortsätta ingå egna avtal. Avtalet för 2020 innehöll ersättning som ett klumpbelopp per år för TV4:s reprisering/tillgängliggörande under 2020.

Sedan 2015 har förhandlingar förts under fredsplikt med SVT om deras reprisering/återbruk där Förbundet erhållit ett årligt klumpbelopp att fördela till de medverkande på liknande sätt som i avtalet med TV4. Ett avtal träffades i januari 2016 och gällde på försök 2016–2018. Parterna träffade under året ett nytt återbruksavtal med garanterade årliga repris/återbruksbelopp för 2019 – 2022.

Efterfrågan på digitala strömningstjänster via exempelvis Netflix och HBO har ökat kraftigt. Det har gjort att flera Nordiska TV-bolag/plattformar gett sig in i konkurrensen om tittarna. Detta är glädjande då antalet produktioner ökar liksom antalet arbetstillfällen för Förbundets medlemmar.

Förbundet träffade ett försöksavtal för så kallade manusbundna TV-serier under 2017. Avtalet undertecknades av Almega med egen uppsägningstid och med nya nyttjanderättstariffer. Avtalet var teknikneutralt och omfattar nordiska SVOD plattformar som Viaplay och CMore. Under 2019

förhandlades ett nytt utvidgat försöksavtal för manusbundna TV-serier med producenterna/Medieföretagen som även kunde inbegripa de internationella VOD – plattformarna som tex Netflix och HBO. Avtalet blev klart i slutet av 2019 och gäller from 1/1 2020 -31/12 2022. Avtalet kommer omförhandlas under hösten 2021.

Hösten 2018 tog Netflix kontakt med Förbundet och föreslog ett direktavtal för bolagets originalserier. Under hösten 2019 genomfördes en förhandling mellan respektive parter förhandlare och i mars 2020 ingick Parterna ett avtal för dessa manusbundna TV-serier som visas på Netflix plattform. Avtalet ger rättighetshavarna både en första ersättning för tillgängliggörandet av aktuell TV-serie på plattformen, men även potentiella bonusersättningar om tillräckligt många tittar på TV-serien ifråga. I skrivande stund har TV-serien ”Störst av Allt” uppnått det första steget för sådan bonusersättning och ytterligare 2 miljoner kronor utbetalades till medverkande rättighetshavare i januari 2021.

Det gällande försöksavtalet för manusbundna tv-serier med Film- och Tv-producenterna och Medieföretagen har lett till att ett liknande försöksavtal också träffats med SVT då SVT numera endast samproducerar med film och TV producenterna och kräver att lika behandlas. Försöksavtalet gäller from 1/12 2019 tom 30/6 2021 gäller tills vidare med två månaders ömsesidig uppsägningstid. Avtalet omfattar in house, samproduktioner och beställningar. I skrivande stund förs förhandlingar om ett nytt försöksavtal som ska ta vid 1/7 2021 då det nu gällande avtalet upphör.

Våren 2018 bildade Förbundet och de nordiska systerorganisationerna ett samarbetsorgan för att ta fram avtalsprinciper för de utomnordiska plattformarna. Syftet är att motverka så kallad forumshopping, att ländernas fackliga organisationer spelas ut mot varandra genom minst förmånliga villkor.

Upphovsrättsliga ersättningar enligt ömsesidighetsavtal med andra länder samt annan direkt utbetald ersättning från Copyswede

Filmex i Danmark inkasserade på uppdrag av Rättighetsbolaget 1 900 201 (1 581 480). Från Norsk Skuespillerforbund har erhållits 461 101 kr (230 191kr).

Rättighetsbolaget betalade till Filmex Danmark 2 696 566 kr (2 318 788 kr), till Norsk Skuespillerforbund 679 054 kr (677 554 kr) och till Filmex Finland 359 171 kr (319 359 kr) för prestationer som exponerats i svenska medier.

Förhandlingsorganisationen Copyswede har under året översänt upphovsrättsersättning (kabel- och privatkopieringsersättning) till upphovsrättsorganisationer utanför Norden för prestationer som exponerats i svenska medier. Dessa organisationer har samtidigt översänt ersättning för svenska upphovsmän och utövares prestationer som exponeras utomlands. Copyswede har under året även gjort andra direkt betalningar till våra medverkande som inte tidigare redovisats statistiskt Totalt utbetalt belopp direkt till våra medverkande 2020 var 11 268 060 kr (10 479 506 kr endast ersättning från utlandet utanför Norden)

ARBETET MED DSM-DIREKTIVET

Under 2020 har tyvärr påverkansarbetet gällande Sverige implementering av EU:s förslag till ny upphovsrättslagstiftning på nätet (DSM-direktivet) avstannat i viss mån. Anledningen till detta är att Justitiedepartementet blivit försenade med utformandet av förarbetena, vilket i sin tur berott på att

EU varit försenade med att utge vissa riktlinjer för implementeringen. I skrivande stund väntar Förbundet på en sk ”Ds” som ska innehålla både förslag till lagtext (förändringar i Upphovsrättslagen) samt motiveringar härför. Materialet ska enligt uppgift presenteras innan sommarsemestern.

RÄTTIGHETSBOLAGETS STIPENDIER

Rättighetsbolagets stipendier fördelas efter ansökan till personer inom olika yrkesgrupper, som utses av en stipendiekommitté. Vid årets stipendieutdelning i augusti fick följande personer stipendier:

Skådespelarna: Marienette Dahlin, Ana-Yrsa Falenius, Erika Höghede, Douglas Johansson, Maria la Langhammer, Rolf Lydahl, Cecilia Nilsson, Thomas Oredsson, Richard Turpin, Anna Wallander, Santrac Zeljko

Regissörerna: Björn Gunnarsson, Staffan Lindberg, Per (Pelle) Seth

Filmfotograferna: Michail (Mischa) Gavrusjov, Olof Johnson, Lil Trulsson

Scenograferna: Louise Drake af Hagelsrum, Bengt Fröderberg

Kostymdesigner: Maria Felldin Almgren

COPYSWEDE

Copyswede är konstnärorganisationernas gemensamma förhandlingsorganisation för bevakning av upphovsrätt på det audio visuella området särskilt inkluderande kabel-tv, OTT, satellit, VOD och andra tredjepartsnyttjanden samt privatkopiering där bland andra Förbundet ingår. Vad gäller arbetet under året kan framförallt följande frågor nämnas.

Vidaresändning

Copyswede arbetade under 2019 fram en tariffmodell för vidaresändning av Tv –kanaler över öppna internet s.k. OTT. Modellen lanserades under 2020 och målsättningen är att erbjuda licenser för fler kanaler, framför allt för Nent och Discovery.

Även om de flesta operatörer på marknaden har avtal om vidaresändning OTT med anslutande catch-up tjänster så råder alltså oenighet mellan Copyswede och flera av marknads ledande aktörer om vilka villkor som ska gälla för tjänsterna. Under hela 2020 har det medlingsförfarande som inleddes redan under 2014, fortsatt. Det ska noteras under den pågående medlingen som avser vidare sändning OTT så redovisar och betalar operatörerna i enlighet med tidigare ingångna avtal.

Under året har Copyswede initierat förhandlingar med framför allt SVT om de s.k. rättighetsförbehållen i medverkansavtal för rättighetshavare. Förbehållen omfattar sedan länge traditionell vidaresändning hos operatörer, men detta behöver utvidgas till att även omfatta situationer när OTT-tjänster som t.ex. SVT Play länkas in hos en operatör eller annan tredje part.

Privatkopiering

Ersättningen för privatkopiering uppgick under 2020 till 32 miljoner kr jämfört med 41 miljoner kr 2019.

Copyswede, som representant för Sveriges kulturskapsorganisationer, och Elektronikbranschen har slutit ett nytt branschavtal som reglerar hur det svenska systemet för privatkopieringsersättning

(PKE) ska tillämpas. Det betyder att ersättningarna kan börja kasseras in och komma rättighetshavarna till godo.

Branschavtalet innebär en rad förbättringar och tydliga regler, där parterna är eniga om bland annat nya ersättningsnivåer för produkter såsom datorer, surfplattor och mobiler – för mobiler från januari 2009 och för övriga produkter från september 2013. Detta gör att den skuld till kulturskaparna som uppstått nu kan betalas.

För elektronikbranschens aktörer innebär det nya branschavtalet framför allt att systemet kring privatkopieringsersättning blir tydligt, enkelt och förutsägbart. Importörer och återförsäljare som tidigare av olika skäl avstått att redovisa och betala har nu möjlighet till detta.

Regering meddelade under 2019 att nu sätter i gång en översyn av svenska Privatkopieringslagstiftningen. Copyswede är en nyckelspelare i detta arbete tillsammans med KLYS och har platser i en expertgrupp som bildats tillsammans med andra spelare såsom Elektronikbranschen. Expertgruppen har haft ett antal möten under 2020 och arbetet fortskrider enligt plan.

SAMI

SAMI (Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) bevakar artisters och musikers rättigheter inom ramen för både svensk och internationell upphovsrättslagstiftning. SAMI samlar in ersättning för musikers och artisters räkning när inspelad musik sprids via radio/TV och vid offentligt framförande. Sami bildades 1963 av Svenska Musikerförbundet och Förbundet. Under mitten av 80-talet bildade medlemmar inom Musikerförbundet Sveriges Yrkesmusikerförbund som därmed blev det tredje förbundet bakom Sami. Än i dag finns ett nära samarbete mellan Sami och de olika förbunden som också är representerade i styrelsen.